

Onderwerp Septembercirculaire 2015

Steller F.P. Hiemstra

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 98 Bijlage(n) 0

Ons kenmerk 5296316

Datum 21-10-2015 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Op 15 september is de septembercirculaire 2015 over het gemeentefonds verschenen. In deze circulaire staat informatie over de hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds voor de jaren 2015 tot en met 2020. In voorliggende brief informeren wij u over de (financiële) effecten vanuit de septembercirculaire 2015 voor de gemeente Groningen.

De mutaties gemeld in de circulaire leiden in 2015 tot een voordeel voor de gemeente van 1,2 miljoen euro, in 2016 tot een voordeel van 6,4 miljoen euro, in 2017 tot een voordeel van 6,0 miljoen euro, in 2018 tot een voordeel van 8,1 miljoen euro en in 2019 tot een voordeel van 8,3 miljoen euro. Deze (financiële) effecten van de septembercirculaire 2015 zitten verwerkt in de ontwerp begroting 2016.

Inleiding

De septembercirculaire 2015 is gebaseerd op de Miljoenennota 2016 van het Rijk. De accresraming in de Miljoenennota resulteert voor alle jaren – met uitzondering van 2019 – in een hogere algemene uitkering in vergelijking met de meicirculaire 2015.

Algemene ontwikkelingen

De ontwikkeling van het BTW-compensatiefonds en het bijbehorende BCF plafond leiden met ingang van 2015 tot een toename of afname van de algemene uitkering. De verwachte ruimte onder het plafond is toegenomen, met als gevolg een hogere toevoeging aan de algemene uitkering dan eerder verwacht op basis van de septembercirculaire 2014. Deze raming is wel onzeker. Naar verwachting zullen gemeenten de komende jaren weer meer gaan investeren, waardoor de ruimte onder het BCF plafond daalt en het voordeel in het gemeentefonds lager wordt. In Groningen volgen we de circulaire, het verwachte voordeel wordt volledig meegenomen.

In de eerste fase van het groot onderhoud aan het gemeentefonds (uitgevoerd in 2014) werd de nieuwe definitie van “woonruimten” ingeweven als gevolg van de Wet BAG. Dat leidde tot onbedoelde herverdeeffecten bij studentenwoningen en zorgwoningen (voor Groningen is het structurele nadeel destijds becijferd op ongeveer 5 miljoen euro). In samenwerking met het CBS en een aantal klankbordgemeenten (waaronder Groningen) is een oplossing gevonden voor dit probleem.

De oplossing leidt tot een structurele compensatie van ongeveer 3,2 miljoen euro vanaf 2016. De oplossing geeft weer nieuwe herverdeel-effecten, waardoor de suppletiebedragen uit de meicirculaire 2015 worden aangepast, alsook de verrekeningen uit de zogenaamde cumulatierегeling. Voor Groningen leidt dit laatste tot een nadeel van 63 duizend euro in 2016, in 2018 tot een voordeel van 6 duizend euro en een voordeel van 1 duizend euro in 2019.

De overgang van de decentralisatie-uitkering Beeldende kunst en vormgeving naar de algemene uitkering gaat niet door. De uitkering wordt voor de periode 2017-2020 gehandhaafd. Op basis van een evaluatie zal overleg worden gevoerd over de voortzetting en verdeling voor de periode na 2020.

Het in de meicirculaire 2015 aangekondigde verdiepend onderzoek voor het subcluster Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV) is van start gegaan. Uit het verdiepende onderzoek moet blijken of aanpassing van de nieuwe verdeelformule voor het cluster VHRSOV, zoals opgenomen in de meicirculaire 2015, per 2017 nodig is. De gemeenten worden uiterlijk in de meicirculaire 2016 geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek.

In de meicirculaire 2015 is aangegeven dat de besluitvorming over de vaststelling van de macronorm OZB voor het jaar 2016 en de overschrijding van de macronorm in 2015 uitgesteld zou worden tot het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen (Bofv) in het najaar van 2015. Achtergrond daarvan was het lopende onderzoek naar de verruiming van het belastinggebied van gemeenten in het kader van een herziening van het belastingstelsel. Vanwege op dit moment onvoldoende politiek draagvlak is vooralsnog afgezien van het voornemen tot een dergelijke verruiming. Met het oog op de begrotingsvoorbereiding 2016 van gemeenten is daarom in het Bofv van 14 september 2015 afgesproken de macronormsystematiek te continueren voor 2016. Inclusief de correctie vanuit 2015 wordt de macronorm voor 2016 vastgesteld op 1,57%. In Groningen wordt de OZB voor 2016 verhoogd met 1,72%. We verwachten geen boete als gevolg hiervan.

Decentralisaties sociaal domein

Veel gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan meer stabiliteit in de gemeentefondsuitkeringen en aan die behoefte wordt voorzien ten aanzien van de integratie uitkering Sociaal Domein. Voor de onderdelen Wmo 2015 en Jeugd worden de maatstafgegevens volgens de meicirculaire 2015 gehandhaafd. De bevestiging van de maatstafgegevens betekent niet dat de uitkomsten nu vastliggen. Zo komt er in 2016 een nieuwe verdeling voor beschermd wonen en zijn er nog ontwikkelingen met name bij de Wmo 2015.

Voor Participatie is wel sprake van aanpassing van de verdeling. Als specifieke uitkering is de verdeling van participatie steeds in het najaar voorafgaande aan een begrotingsjaar vastgelegd. Die aanpak wordt, ook nu de overheveling naar het gemeentefonds is gerealiseerd, gecontinueerd. Voor het verdeelmodel zijn nieuwe maatstafgegevens beschikbaar gekomen die vanaf het jaar 2016 worden toegepast.

In 2015 en 2016 zijn een drietal specifieke maatregelen doorgevoerd:

- Wmo 2015; in 2015 is landelijk eenmalig 12,2 miljoen euro toegevoegd voor beschermd wonen;
- Wmo 2015; in 2016 wordt een korting doorgevoerd van landelijk 22 miljoen euro. De korting wordt niet nader toegelicht in de circulaire;
- Jeugd; de regeling voor compensatie van gemeenten die nadeel ondervinden van toepassing van het woonplaatsbeginsel bij het bepalen van het historisch budget 2015 heeft tot een uitkomst geleid.

Specifieke mutaties

In de circulaire worden specifieke taakmutaties gegeven en mutaties in decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Hieronder volgt een toelichting op de voor Groningen relevante mutaties. In principe worden de mutaties verrekend met de betreffende sectoren. Afwijkingen hierop worden toegelicht. De verwerking hiervan vindt plaats bij de begrotingswijzigingen van het 2^e en 3^e kwartaal 2015 en bij de begrotingswijzigingen van het 1^e kwartaal 2016.

Besluit risico zware ongevallen

Dit betreft een taakoverdracht van gemeenten naar provincies van de taak vergunningverlening zware industrie. In 2016 bedraagt de korting 121 duizend euro, vanaf 2017 bedraagt de korting 106 duizend euro.

Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw

Gemeenten ontvangen een compensatie voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het wetsvoorstel 'Vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw'. Met het wetsvoorstel wordt in het kader van de Participatiewet geregeld dat lijfrenten binnen zekere grenzen niet als vermogen worden aangemerkt, met als gevolg een toename van de bijstandspopulatie. De compensatie voor de uitkeringslasten vindt plaats via het Inkomensdeel van de Participatiewet. In 2015 ontvangt Groningen 84 duizend euro, in 2016 177 duizend euro, oplopend tot 322 duizend euro in 2019.

Taalwet participatiewet

Op 1 januari 2016 treedt de Wet taaleis Participatiewet in werking. Deze wet regelt dat bijstandsgerechtigden die onvoldoende de Nederlandse taal beheersen en daardoor worden belemmerd bij hun inschakeling op de arbeidsmarkt, de verplichting wordt opgelegd om de Nederlandse taal te leren. De verplichting geldt vanaf 1 januari 2016 voor de nieuwe instroom in de bijstand en vanaf 1 juli 2016 voor alle bijstandsgerechtigden. Gemeenten ontvangen een vergoeding voor de uitvoeringskosten. In 2016 ontvangt Groningen 60 duizend euro, vanaf 2017 120 duizend euro.

Wmo

De verdeling voor 2015 en 2016 is ten opzichte van de meicirculaire 2015 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstafaantallen en door de definitiewijziging van de maatstaf woonruimten. Voor 2015 leidt dit tot een nadeel van 38 duizend euro, voor 2016 tot een nadeel van 250 duizend euro en vanaf 2017 tot een nadeel van 259 duizend euro.

Maatschappelijke opvang

De verdeling voor 2015 tot en met 2019 is ten opzichte van de meicirculaire 2015 gewijzigd door het gebruik van actuelere maatstafaantallen. Voor 2015 leidt dit tot een voordeel van 10 duizend euro, voor 2016 tot een voordeel van 12 duizend euro en vanaf 2017 tot een voordeel van 14 duizend euro.

Vrouwenopvang

In de septembercirculaire 2015 staat aangegeven dat de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang landelijk met 4,6 miljoen euro wordt verlaagd in het kader van het programma Uitvoeringskracht gemeenten. Op basis van aanvullende berichtgeving van het ministerie van Binnenlandse zaken d.d. 6 oktober 2015 blijkt dat deze uitname niet correct is en dat deze gecorrigeerd zal worden bij de decembercirculaire 2015. Uit de aanvullende berichtgeving blijkt dat de decentralisatie uitkering landelijk met 0,3 miljoen euro gaat stijgen vanaf 2016. Voor Groningen betekent dit een hogere uitkering van 9 duizend euro vanaf 2016. Deze mutatie zal worden opgenomen in de decembercirculaire 2015.

Beeldende kunst en vormgeving

De overheveling per 2017 van middelen van de decentralisatie-uitkering Beeldende kunst en vormgeving naar de algemene uitkering gaat niet door. De uitkering wordt voor de periode 2017-2020 gehandhaafd. De huidige verdeling van de middelen blijft gehandhaafd (voor Groningen 474 duizend euro per jaar). Op basis van de septembercirculaire 2014 werd een toevoeging van middelen aan de algemene uitkering verwacht van jaarlijks 400 duizend euro vanaf 2017. Door voortzetting van de decentralisatie uitkering wordt vanaf 2017 74 duizend euro extra ontvangen.

Tijdelijke voorziening bed, bad en brood

In een tussenuitspraak van 17 december 2014 heeft de Centrale Raad van Beroep bepaald dat centrumgemeenten sobere voorzieningen dienen te bieden aan vreemdelingen die niet rechtmatig in Nederland verblijven. De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft daarop toegezegd dat de centrumgemeenten een financiële tegemoetkoming krijgen voor de kosten die zij, in voorkomende gevallen, moeten maken om uitvoering te geven aan deze uitspraak. Groningen ontvangt in dit kader 1,179 miljoen euro in 2015. Afspraken over financiering voor de structurele voorziening zijn onderdeel van een nog te sluiten bestuursakkoord tussen Rijk en gemeenten.

Jeugdwerkloosheid

Gemeenten ontvangen in het kader van de aanpak Jeugdwerkloosheid middelen voor de uitvoering van regionale plannen om meer jongeren met een kwetsbare arbeidsmarktpositie actief naar werk te bemiddelen. Groningen ontvangt in dit kader 100 duizend euro in 2015 en 100 duizend euro in 2016.

Erfgoed en ruimte

De in de meicirculaire 2015 toegekende bedragen worden naar beneden bijgesteld omdat ten onrechte geen rekening is gehouden met een afdracht aan het BTW-compensatiefonds vanwege compensabele btw. De bijdrage voor Groningen wordt met 4 duizend euro verlaagd.

Decentralisaties Sociaal Domein

Veel gemeenten hebben aangegeven behoefte te hebben aan meer stabiliteit in de gemeentefondsuitkeringen en aan die behoefte wordt voorzien t.a.v. de integratie uitkering Sociaal Domein. Voor de onderdelen Wmo 2015 en Jeugd worden de maatstafgegevens volgens de meircirculaire 2015 gehandhaafd. De bevrozing van de maatstafgegevens betekent niet dat de uitkomsten nu vastliggen. Zo komt er in 2016 een nieuwe verdeling voor beschermd wonen en zijn er nog ontwikkelingen met name bij de Wmo 2015.

Voor Participatie is wel sprake van aanpassing van de verdeling. Als specifieke uitkering is de verdeling van participatie steeds in het najaar voorafgaande aan een begrotingsjaar vastgelegd. Die aanpak wordt, ook nu de overheveling naar het gemeentefonds is gerealiseerd, gecontinueerd. Voor het verdeelmodel zijn nieuwe maatstafgegevens beschikbaar gekomen die vanaf het jaar 2016 worden toegepast.

In 2015 en 2016 zijn wel een drietal specifieke maatregelen doorgevoerd:

- Wmo 2015; in 2015 is landelijk eenmalig 12,2 miljoen toegevoegd voor beschermd wonen;
- Wmo 2015; in 2016 wordt een korting doorgevoerd van landelijk 22 miljoen euro. De korting wordt niet nader toegelicht in de circulaire;
- Jeugd; de regeling voor compensatie van gemeenten die nadeel ondervinden van toepassing van het woonplaatsbeginsel bij het bepalen van het historisch budget 2015 heeft tot een uitkomst geleid.

Bovenstaande maatregelen leiden tot de volgende aanpassing voor Groningen:

(x € 1.000)	2015	2016	2017	2018	2019
Decentralisatie Wmo	84	-268	0	0	0
Decentralisatie Jeugdzorg	-220	0	0	0	0
Decentralisatie Participatiewet	0	-91	-134	-179	-192
Totaal	-136	-359	-134	-179	-192

Vervolg

Bovenstaande (financiële) effecten worden verwerkt in de begrotingswijzigingen van het tweede en derde kwartaal 2015, de jaarrekening 2015 en bij de begrotingswijzigingen van het 1^e kwartaal 2016. De effecten voor 2017 en verder zitten opgenomen in de meerjarenbegroting.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Peter den Oudsten

de secretaris,
Peter Teesink